Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
7 januari 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2024/377901

Opgesteld door
DG Mobiliteit
Dir.Wegen en Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Beslistermijn
20-01-2024

Bijlage(n)
4

Aan minister

nota

Noodmaatregel tijdelijk schrappen van de Tussentijdse Toets (reserveringstermijnen CBR)

Aanleiding

De reserveringstermijnen voor de praktijkexamens voor de auto (categorie B) bij het CBR zijn over de afgelopen periode structureel te lang, met regionale uitschieters tot 20 weken. De gemiddelde reserveringstermijnen waren in december 2024 rond de 7-8 weken. In het commissiedebat van 28 november jongstleden heeft u toegezegd het CBR te vragen een zogenaamde sneltoets uit te voeren ten aanzien van het effect op de reserveringstermijnen als de tussentijdse toets (TTT) tijdelijk wordt geschrapt en de sneltoets voor het tweeminutendebat van 14 januari naar de Kamer te verzenden. Het CBR heeft de sneltoets op 5 december aan IenW gestuurd. Er kunnen, mede gelet op de sneltoets van het CBR, drie scenario's worden onderscheiden:

1. Het niet schrappen van de TTT;
2. De TTT zo spoedig mogelijk gedurende één jaar schrappen op alle examenlocaties;
3. Als scenario 2, maar dan met halverwege 2025 een evaluatie en voor de locaties waar de reserveringstermijn dan op orde is de TTT weer aanbieden.

De TTT alleen schrappen op examenlocaties waar de reserveringstermijnen als te lang worden ervaren is volgens het CBR technisch niet uitvoerbaar en sorteert te weinig effect om nu het verschil te gaan maken in de reserveringstermijnen voor de auto.

Geadviseerd besluit

Graag uw instemming met het volgende:

- Het scenario van "het schrappen met de evaluatie halverwege" (scenario 3) heeft de voorkeur, omdat dit scenario een goede balans is tussen het realiseren van een aanzienlijke daling van de reserveringstermijnen en ruimte laten voor bijsturing voor specifieke examenlocaties. Het streven van het CBR is dat op 1 april 2026 op alle examenlocaties conform de key performance indicator van 7 weken wordt gepresteerd, als deze noodmaatregel wordt ingevoerd op 1 april 2025.
  Het voorstel houdt in dat de TTT zo spoedig mogelijk op alle locaties voor maximaal één jaar wordt geschrapt. Rond de zomer worden de effecten van de maatregel onderzocht en wordt gekeken of er (regionaal) weer kan worden begonnen met de TTT. Het CBR betrekt de rijschoolbranche bij deze evaluatie.

- Het CBR ontwikkelt een transparantere manier van het weergeven van wachttijden per examenlocatie, die overeenkomt met de ervaren wachttijden door examenkandidaten en rijschoolbranche.
- U verzoekt het CBR deze nieuwe manier op te nemen in de kwartaalrapportages die met de Kamer worden gedeeld.
- Het ministerie, CBR en rijschoolbranche evalueren samen na het eerste halfjaar over hoe de noodmaatregel uitpakt en hoe en of de TTT deels, flexibel of regionaal weer kan worden ingevoerd.

Naast het schrappen van de TTT is in het commissiedebat CBR ook gesproken over het belonen en bestraffen van rijscholen die respectievelijk goed en slecht presteren. Ten aanzien van deze discussie en voor het afdoen van de toezeggingen hiertoe, is het advies:

- gesprekken te starten over het introduceren van meer examencapaciteit voor rijscholen met een slagingspercentage vanaf 40%;
- te onderzoeken hoe maatregelen kunnen worden genomen tegen rijscholen met een slagingspercentage onder de 30%.

De planning is om de resultaten hiervan mee te nemen in de verzamelbrief verkeersveiligheid, die altijd voor de zomer naar de Kamer wordt gestuurd.

Kernpunten

- Door het inzetten van de tijdelijke noodmaatregel waarbij de TTT voor een jaar wordt geschrapt, verwacht het CBR dat de reserveringstermijnen structureel dalen met 5 tot 6 weken. De inzet van de noodmaatregel betekent dat er naar verwachting netto 75.000 examenplaatsen beschikbaar komen gedurende het jaar. We vinden het schrappen evenredig afgezet tegen de huidige reserveringstermijnen en de ontwikkeling daarvan.
- Het streven van het CBR is dat op 1 april 2026 op alle examenlocaties conform de key performance indicator van 7 weken wordt gepresteerd, als de noodmaatregel van het tijdelijk schrappen van de TTT wordt ingevoerd op 1 april 2025.
- De gemiddelde reserveringstermijnen voor de auto zijn medio december rond key performance indicator (kpi) van 7 weken. Deze gemiddelden komen echter veelal niet overeen met de door rijscholen en examenkandidaten ervaren reserveringstermijnen. Het CBR zal hiervoor een aangepaste manier van weergeven van wachttijden in gang zetten.
- Juridische risico’s van het tijdelijk schrappen van de TTT voor alle examenlocaties zijn verkend. Omdat de TTT wettelijk niet verplicht wordt aangeboden door het CBR, zijn deze risico’s naar verwachting beperkt.
- Het CBR geeft aan dat de inzet van deze noodmaatregel nog niet betekent dat het CBR direct en structureel conform de kpi van 7 weken presteert voor alle examenlocaties. Werving en opleiding van nieuwe examinatoren blijft essentieel om de reserveringstermijnen terug te dringen, net als het verhogen van het slagingspercentage.
- De inzet van de noodmaatregel wordt rond de zomer samen met de rijschoolbranche geëvalueerd zodat kan worden bijgestuurd waar nodig. Na de zomer van 2025 is dan helder of de maatregel (regionaal) moet worden bijgesteld. Dit kan betekenen dat de TTT na 1 augustus weer wordt aangeboden op specifieke examenlocaties.

- Naar verwachting is de branche niet blij met deze maatregel. Tegelijkertijd blijft de branche (media)aandacht vragen voor de lange wachttijden. Het ministerie, de rijschoolbranche en CBR vinden dat de wachttijden omlaag moeten en er is op korte termijn geen andere oplossing voor deze problematiek. Het is dus een keuze tussen óf lange wachttijden óf het schrappen van de TTT.
- De TTT wordt voornamelijk afgenomen door de 'goede' rijscholen. Mede daardoor ligt het slagingspercentage waarschijnlijk rond de 10% hoger bij kandidaten die deze toets doen. De verwachting is dan ook dat als de TTT tijdelijk wordt geschrapt, de slagingspercentages voor het examens met enkele procenten daalt (maar niet met 10%).
- De rijschoolbranche geeft aan dat het tijdelijk schrappen van de TTT voor hen financiële consequenties heeft dat ze dit product niet meer kunnen aanbieden als deel van hun pakket, ook als kandidaten reeds zo'n pakket hebben gekocht.
- Kandidaten die de TTT succesvol afronden, krijgen een vrijstelling voor het examen voor een bijzondere verrichting. Verder is een voordeel van de TTT dat kandidaten al op een laagdrempelige manier ervaring hebben opgedaan bij het CBR en daarmee beter voorbereid en met minder stress naar het examen komen.
- Het introduceren van meer examencapaciteit voor rijscholen met een slagingspercentage vanaf 40% gedurende de reguliere werkweek, naast de bestaande 'Super Saturday', vraagt meer onderbouwing, omdat het waarschijnlijk juridisch ingewikkeld ligt en er ook nog andere nadelen aan zitten zoals in mindere mate toegang tot goede rijscholen voor kandidaten met een beperking.
- Ook wordt in de komende maanden onderzocht of en hoe maatregelen genomen kunnen worden tegen rijscholen met (extreem) lage slagingspercentages.

Krachtenveld

- De rijschoolbranche (Koepel Rijopleiding en Verkeerseducatie, BOVAG en ANWB) heeft in een ambtelijk overleg aangegeven geen voorstander te zijn van het tijdelijk schrappen van de TTT. Aan de andere kant ziet de branche natuurlijk ook graag lagere reserveringstermijnen.
- De Kamer moet voorafgaand aan het inzetten van het tijdelijk schrappen van de TTT worden geïnformeerd. Bij het commissiedebat CBR van 28 november is de Kamer toegezegd de effecten van het tijdelijk schrappen van de TTT in beeld te brengen. Dat heeft het CBR met de sneltoets gedaan. Met deze Kamerbrief wordt de Kamer voor het tweeminutendebat geïnformeerd over het voornemen de TTT tijdelijk te schrappen.
- Bij het debat van 28 november bleek dat niet alle aanwezige Kamerleden voor het schrappen van de TTT zijn. Het Kamerlid El Albassi (DENK) leek voorstander, bij andere Kamerleden waaronder Heutink (PVV), Veltman (VVD) en Van Dijk (NSC) leek twijfel te bestaan.
- De SG en de DG van DGMO hebben dit onderwerp besproken met de directie van het CBR. Deze nota en de kamerbrief zijn in lijn met het resultaat van dit gesprek.

Toelichting

- De vrijgekomen examencapaciteit wordt ingezet voor de auto, rijbewijs B, maar ook voor de motor, brommer en auto met aanhanger. Dit is een wens van de branche.
- In de sneltoets van het CBR is rekening gehouden met een overgangsperiode van 8 weken voor de rijschoolbranche.
- Tot nu toe zijn reserveringstermijnen voor rijbewijs B weergegeven in het aantal weken dat het duurt voordat meer dan 5% van de examencapaciteit beschikbaar is. Dus als de reserveringstermijn 7 weken is, dan betekent dat dat er 7 weken lang alles vol zit en dat vanaf de 7de week weer 5% beschikbaar is. Dus in een week met 40 plekken zijn er dan nog 2 vrij. Voor de coronalockdowns liep het aantal beschikbare weken na de weergegeven reserveringstermijn snel op. Dan was er bijvoorbeeld na 8 weken al 10% beschikbaar en na 9 weken al 50%. Na de lockdowns is dit veranderd. Er zijn nu locaties waarbij de beschikbare capaciteit wel 10 tot 20 weken op die 5% blijft. Als deze in die weken dan net onder de 5% zakt, dan kan een rijschool in plaats van 7 weken reserveringstermijn opeens een termijn van 20 of 25 weken zien. Het CBR is daarom nu gevraagd de reserveringstermijnen op een andere wijze weer te geven, zodat zij overeenkomen met de ervaringen van rijscholen en leerlingen.

Datum
7 januari 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2024/377901

Opgesteld door
DG Mobiliteit
Dir.Wegen en Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan
minister

Bijlage(n)
4

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
01	Nota ter beslissing	Deze nota
02	Aanbiedingsbrief voor de Tweede Kamer	Aanbieding aan de Tweede Kamer van de sneltoets van het CBR
03	Aanbiedingsbrief CBR van 5 december 2024 aan IenW	Aanbiedingsbrief met effecten van tijdelijk schrappen van de TTT op de reserveringstermijnen
04	Sneltoets van het CBR van 5 december	Effecten van tijdelijk schrappen van de TTT op de reserveringstermijnen
05	Memo van CBR van 3 januari 2025 over noodmaatregel tijdelijk schrappen van de TTT	Beknopte samenvatting noodmaatregel tijdelijk schrappen van de TTT